بین الملل

آمریکا مدعی برقراری آتش‌بس در سوریه شد

فرستاده ویژه آمریکا در امور سوریه از برقراری آتش‌بس با میانجی‌گری واشنگتن بین اسرائیل و سوریه خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، تام باراک، فرستاده ویژه آمریکا در امور سوریه و سفیر آمریکا در ترکیه از برقراری آتش‌بس بین اسرائیل و سوریه خبر داد. رسانه‌های سوریه روز شنبه جزئیاتی از توافق آتش‌بس در استان سوید۱ را منتشر کردند؛ توافقی که در پی چند روز درگیری شدید میان عشایر بدوی و گروه‌های محلی و همزمان با حملات هوایی رژیم صهیونیستی به دمشق، حاصل شده است. براساس گزارش‌های داخلی، نیروهای امنیت عمومی سوریه اجرای مفاد توافق را آغاز کرده‌اند و به‌سمت شهر سوید۱ حرکت کرده‌اند تا امنیت را بازگردانند و نظارت بر اجرای توافق را برعهده بگیرند. طبق گزارش رسانه‌های سوریه، مهم‌ترین مفاد این توافق، بازگشت نهادهای اداری و امنیتی دولت سوریه به استان سوید۱، ادغام نیروهای محلی مسلح در ساختارهای امنیتی رسمی و تحویل سلاح‌های سنگین و نیمه سنگین توسط گروه‌های دروزی و عشایر هستند. همچنین از دیگر بندهای این توافق می‌توان به تضمین مشارکت اقلیت دروزی در فرآیند سیاسی آینده کشور، تأمین مسیر خروج امن برای کسانی که توافق را نمی‌پذیرند، پیگرد قانونی افراد دخیل در خشونت‌ها از هر دو طرف و ایجاد یگان‌های مشترک امنیتی متشکل از نیروهای محلی و دولتی برای حفظ امنیت در استان اشاره کرد. پیش از این، «توماس باراک» نماینده ویژه آمریکا در امور سوریه اعلام کرده بود که توافق آتش‌بس میان دمشق و رژیم صهیونیستی حاصل شده است. طبق گفته باراک، این توافق با مشارکت مستقیم «بنیامین نتانیاهو» نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی و «احمدالشرع» سرکرده «هیئت تحریر الشام» که خود را رئیس دولت موقت سوریه می‌خواند و با حمایت آمریکا، ترکیه، اردن و دیگر کشورهای همسایه منعقد شده است. استان سوید۱ در جنوب سوریه طی روزهای گذشته شاهد یک درگیری مسلحانه میان گروه‌های دروزی و عشایر اهل سنت بود که با مداخله رژیم صهیونیستی و ورود عناصر وابسته به جولانی به آن، این درگیری‌ها تشدید شد.

«هاکان فیدان» وزیر خارجه ترکیه نیز در تماسی تلفنی با «اسعد الشیبانی» وزیر خارجه دولت موقت سوریه گفت: ما تحولات سوریه را از نزدیک دنبال می‌کنیم و مایلیم هرچه سریع‌تر ثبات برقرار شود. ما آماده ایفای نقش در این زمینه هستیم. طبق گزارش النشره، وی بر حمایت ترکیه از تمامیت ارضی سوریه و وحدت سیاسی و حاکمیت آن و مخالفت با مداخله رژیم صهیونیستی در حوادث جنوب سوریه تأکید کرد. فیدان گفت: باید کابینه اسرائیل برخوردهایی را که ثبات مطمئنی و آینده ملت سوریه را تهدید می‌کند، متوقف کند.

بی‌اطلاعی مسکو از دیدار سه‌جانبه پوتین، ترامپ و چین‌پینگ

سخنگوی کرملین از هر گونه برنامه برای دیدار سه‌جانبه روسای جمهور روسیه، آمریکا و چین ابراز بی‌اطلاعی کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین می‌گوید که مسکو از برنامه دیدار احتمالی ولادیمیر پوتین، دونالد ترامپ، شی‌جین‌پینگ، به ترتیب روسای جمهور روسیه، آمریکا و چین در ماه سپتامبر اطلاعی ندارد. روزنامه تایمز در گزارشی مدعی شد که رهبران سه کشور قرار است در ماه سپتامبر دیداری سه‌جانبه داشته باشند. پسکوف دراین‌باره گفت: ما هیچ اطلاعی درباره چنین موضوعی نداریم. چین قرار است هشتادمین سالروز پیروزی در جنگ مقاومت علیه حمله ژاپن را به طور گسترده جشن بگیرد و پوتین نیز به این مراسم دعوت شده است. با این حال، حضور ترامپ در این رویداد در هاله‌ای از ابهام است اما تایمز گفته که این اتفاق خواهد افتاد.

نظر نواف سلام درباره سند پیشنهادی آمریکا

نخست وزیر لبنان اظهار داشت که دولتش برای محافظت از لبنان در برابر هرگونه ماجراجویی نظامی جدید تلاش می‌کند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، خبرگزاری ملی لبنان روز جمعه به نقل از «نواف سلام» نخست‌وزیر لبنان گزارش داد سند ارائه شده توسط «توماس باراک»، فرستاده ایالات متحده، یک پیشنهاد نهایی نیست، بلکه مجموعه‌ای از ایده‌های اولیه با هدف تنظیم اجرای توافق آتش‌بس است. نخست وزیر لبنان اعلام کرد که در روزهای آینده با «نبیه بری»، رئیس پارلمان دیدار خواهد کرد تا جزئیات سند آمریکا را بررسی شده و به آن پاسخ دهد. وی خاطرنشان کرد که شورای وزیران پس از مشخص شدن دیدگاه واحد در مورد اجرای طرح لنحصار تسلیحات، جلسه ویژه‌ای برگزار خواهد کرد. نواف سلام تاکید اعلامیه آتش‌بس که توسط دولت قبلی تصویب شد، طرف‌های مجاز به حمل سلاح را به سرویس‌های امنیتی لبنان محدود کرد. وی خاطرنشان کرد که طرح آمریکا به اصطلاح شامل خروج کامل اسرائیل از خاک لبنان و همچنین پیشنهاد تحویل سلاح به دولت به جای قرار دادن دولت در معرض حملات اسرائیل است. سلام تاکید کرد که دولت از احتمال تشدید تنش‌ها می‌ترسد. اما لزوم تعامل با طرح آمریکا را با اصلاحات لازم می‌بیند. اظهارات سلام پس از اظهارات «نعیم قاسم»، دبیرکل حزب‌الله که در آن تاکید کرد لنحصار تسلیحات باید در چارچوب مقابله با «تهدید بزرگی که لبنان را در امان نخواهد گذاشت» قرار گیرد، مطرح شدوی خواستار اقدام و عمل واحد بر اساس یک اولویت ملی روشن شد. قاسم تاکید کرد که «مسئله کنار گذاشتن سلاح‌ها نیست، بلکه این گام بخشی از یک پروژه توسعه‌طلبانه اسرائیل است».

عراقچی مطرح کرد:

ما جنگ را نمی‌خواستیم، اما برای آن آماده بودیم

وزیر امور خارجه با اشاره به ایستادگی شجاعانه کشورمان در مقابل جنگ تحمیلی ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی و آمریکا گفت: ما این جنگ را نمی‌خواستیم، اما برای آن آماده بودیم.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، سید عباس عراقچی وزیر امور خارجه در گفتگو با سی جی تی ان چین با اشاره به تهاجم ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی و آمریکا به کشورمان گفت: این یک منازعه نیست؛ یک اقدام تجاوزکارانه است — تجاوزی بی‌دلیل از سوی اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران. ما هیچ راهی برای اعمال حق دفاع از خود نداشتیم، بنابراین از کشورمان دفاع کردیم؛ اینجا، در سرزمین‌مان، به شکلی شجاعانه ایستادگی کردیم و مهاجمان را وادار کردیم تا تجاوزشان را متوقف کنند و خواستار آتش‌بس بی‌قید و شرط شوند — که از سوی ما پذیرفته شد. وی افزود: البته این آتش‌بس شکننده است و دلیل آن نیز روشن است: هیچ آتش‌بسی از سوی آن رژیم (رژیم صهیونیستی) قابل اتکا نیست، چرا که سابقه‌ای بسیار بد دارد. بنابراین ما کاملاً هوشیار و آماده‌ایم اگر این آتش‌بس شکسته شود. عراقچی عنوان کرد: اما این خواست ما نیست؛ از ابتدا نیز چنین نبوده. ما این جنگ را نمی‌خواستیم، اما برای آن آماده بودیم. ما نمی‌خواهیم این جنگ ادامه پیدا کند، اما بار دیگر می‌گویم: ما کاملاً برای آن آماده‌ایم.

موضع ایران روشن است؛ بدون تضمین مذاکره نمی کنیم

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گفت: شرط اصلی جمهوری اسلامی ایران برای آغاز مذاکرات، دریافت تضمین واقعی از طرف مقابل است و بدون این تضمین، مذاکره بی‌فایده خواهد بود.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، فداحسین مالکی با اشاره به حمله اخیر رژیم صهیونیستی به خاک ایران، گفت: این حمله در حقیقت یک عملیات نیابتی از سوی آمریکا بود. آمریکایی‌ها زمانی که در میز مذاکره حرفی برای گفتن نداشتند و می‌دانستند برنده واقعی مذاکرات جمهوری اسلامی ایران خواهد بود، دست به این اقدام غیرانسانی زدند. عملیات مذکور به شهادت جمعی از دانشمندان و فرماندهان عزیز ما انجامید و ما هم باید بپذیریم که در برخی نقاط غفلت‌هایی داشتیم. وی افزود: با تعیین فرماندهان جدید و با انگیزه که توسط فرمانده معظم کل قوا با دقت و هوشمندی انجام شد، ابتکار عمل به دست نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران افتاد. پس از آن، عملیات موفقی علیه یک پایگاه آمریکایی در قطر انجام شد که نتیجه‌اش این شد که طرف مقابل، به‌سرعت درخواست توقف جنگ را مطرح کرد. عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران نیز با توقف جنگ با توجه به وساطت کشورهای منطقه و همسایه موافقت کرد تا دنیا نگوید ایران جنگ‌طلب است. ما به جهانیان ثابت کردیاهم که به دنبال جنگ نبودیم و نیستیم، اما اگر تهدیدی صورت گیرد، توان و آمادگی پاسخگویی داریم. مالکی به توطئه‌های دشمن برای برهم زدن انسجام داخلی هم اشاره کرد و گفت: آن‌ها بعد از حمله تلاش کردند تا در داخل کشور اغتشاش ایجاد کنند. یکی از اقدامات عجیب، حمله به زندان اوین بود که معلوم نیست چه هدفی می‌توانست داشته باشد، اما مردم ایران، با حضور پرنگ خود، بار دیگر نشان دادند که در سخت‌ترین شرایط در کنار نظام و کشورشان هستند. ملت ایران برنده واقعی این جنگ بودند و توانستند نقشه‌های دشمن را خنثی کنند. مالکی درباره وضعیت مذاکرات، اظهار کرد: الان طرف مقابل و آمریکایی‌ها مدام پیام می‌فرستند و به دنبال مذاکره هستند. ما همواره تأکید داشتیم که مذاکره بدون تضمین واقعی بی‌فایده است.

وی متذکر شد: چند روز پیش جلسه‌ای با وزیر امور خارجه کشورمان داشتیم و موضع تیم مذاکره‌کننده هم روشن است که بدون تضمین، ایران پای میز مذاکره نخواهد نشست. ما نباید در این زمینه (مذاکره) عجله داشته باشیم و باید همه جوانب را بسنجیم. تضمین باید در حدی باشد که طرف مقابل وسط مذاکرات اقدامی از جمله عملیات نظامی علیه کشورمان انجام ندهد تا قواعد مذاکره را تغییر دهد. نماینده مردم زاهدان در مجلس شورای اسلامی در پاسخ به پرسشی درباره احتمال نقض توقف درگیری‌ها توسط رژیم صهیونیستی، گفت: این رژیم قابل اعتماد نیست و سابقش هم روشن است. آمریکایی‌ها هم همین‌طور؛ امروز با یک موضع و فردا با موضع دیگر. نمونه‌اش اقدامات ترامپ است که با یک توئیت، تعادل جهانی را بر هم می‌زند. الان دنیا در بی‌ثباتی عجیبی به سر می‌برد و دنیا در یک مدار تعادل و ثبات حرکت نمی‌کند. وی درباره اقدامات مجلس برای حمایت از نیروهای مسلح، بیان کرد: اخیراً در کمیسیون امنیت ملی جلسه‌ای با حضور مسئولان نظامی و امنیتی داشتیم و تمام چالش‌ها و حفره‌های امنیتی بررسی شد. خوشبختانه طرح تقویت بنیه دفاعی نیروهای مسلح که ستاد کل آن را تأیید کرده، در این کمیسیون به تصویب رسید و مجلس حمایت کامل خود را اعلام کرده است. این طرح پاسخ به نیازهای امروز کشور در مواجهه با تهدیدات پیچیده منطقه‌ای و بین‌المللی است.

واکنش وزیر خارجه برزیل به تهدیدهای دبیر کل ناتو

وزیر خارجه برزیل گفت، تهدیدهای دبیرکل ناتو مبنی بر اینکه برزیل، چین و هند در صورت عدم توقف تجارت با روسیه ممکن است با تحریم‌های ثانویه مواجه شوند، بی‌معنی و نامناسب است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «مائورو ویرا» وزیر امور خارجه برزیل در واکنش به تهدیدهای «مارک روته» دبیرکل ناتو گفت که این اتلاف، یک نهاد نظامی است و نباید در امور تجاری و معاملات بین کشورها دخالت کند. به نقل از پایگاه خبری گلبونیوز، وزیر خارجه برزیل همچنین گفت: «من اظهارات دبیرکل ناتو را کاملاً بی‌پایه و اساس و نادرست می‌دانم. اول از همه هم این است که ناتو یک اتلاف نظامی است که نباید وارد توافق‌های تجاری شود. دوم اینکه، برزیل عضوی از این اتلاف نظامی نیست.» ویرا همچنین با اشاره به اینکه تهدیدهای روته با نظم تجارت بین‌الملل در تضاد است، تأکید کرد که برزیل اصلا عضوی از ناتو نیست و هیچ قصدی برای گفت‌وگو با ناتو در این زمینه ندارد. این دیپلمات برزیلی در ادامه خاطرنشان کرد که کشورش مسائل تجاری را به صورت دوجانبه یا در چارچوب سازمان تجارت جهانی حل می‌کند. این مقام ارشد وزارت خارجه برزیل در ادامه توجه را به این واقعیت جلب کرد که خود اتحادیه اروپا همچنان به خرید نفت و گاز روسیه ادامه می‌دهد. بنابراین، فشارها یا سیاست‌های این افراد نشان می‌دهد که روسیه در واقعیت در انزوا قرار ندارد و این ادعا نادرست است. به گفته وی، برزیل فقط تحریم‌هایی را به رسمیت می‌شناسد که از سوی شورای امنیت سازمان ملل تصویب شده باشند و تحریم‌های ناتو چنین مشروعیتی ندارند. اظهارات وی در حالی مطرح می‌شود که در روزهای اخیر، رئیس‌جمهور آمریکا تعرفه ۵۰ درصدی بر واردات کالاهای برزیلی را نیز اعلام کرده است، اقدامی که به باور تحلیلگران، فشار مضاعفی بر روابط تجاری دو کشور وارد می‌کند. ماثورو ویرا همچنین در پاسخ به اینکه آیا آمریکا ممکن است در پشت‌پرده تهدید ناتو باشد، گفت: «این اظهارات آنقدر بی‌ربط هستند که به نظر می‌رسد صرفاً از جانب دبیرکل ناتو صادر شده‌اند، نه به نمایندگی از دولت آمریکا.» مارک روته از برزیل، چین و هند خواسته بود تا روسیه را برای پایان دادن به جنگ در اوکراین تحت فشار قرار دهند و سه کشور بریکس را به اعمال تحریم‌ها از سوی ایالات متحده تهدید کرد. روته در دیدار با سناتورهای آمریکایی گفته بود که مطمئن است این کشورها، به ویژه چین، در اعمال فشار بر روسیه «بسیار مفید» خواهند بود. این سه کشور بخش عمده‌ای از تجارت انرژی مسکو را تشکیل می‌دهند. علاوه بر این، آنها به همراه آفریقای جنوبی، هسته اصلی گروه کشورهای در حال توسعه بریکس هستند. لین جیان، سخنگوی وزارت امور خارجه چین در ۱۶ ژوئیه اعلام کرد که این کشور با تحریم‌های یک‌جانبه مخالف است. وی افزود: واردات خارجه برزیل در ادامه توجه را به این واقعیت جلب کرد که خود اتحادیه اروپا همچنان به خرید نفت و گاز روسیه ادامه می‌دهد. بنابراین، فشارها یا سیاست‌های این افراد نشان می‌دهد که روسیه در واقعیت در انزوا قرار ندارد و این ادعا نادرست است. به گفته وی، برزیل فقط تحریم‌هایی را به رسمیت می‌شناسد که از

قیمت برنج تا دو هفته آینده کاهش می‌یابد

یک مقام صنفی گفت: قیمت برنج در بازار نزولی شده است و با ورود محصول جدید طی دو هفته آینده، این روند کاهشی تشدید خواهد شد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، محمد مختاریانی، رئیس انجمن تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان برنج ایران درباره دلایل افزایش قیمت برنج گفت: در حوزه بازار برنج با دو محصول تولید داخل و وارداتی مواجه هستیم که عمده برنج وارداتی به کشور نیز برنج هندی است. وی با بیان اینکه برنج هندی ۸۰ درصد برنج وارداتی به کشور را تشکیل می‌دهد، افزود: قیمت برنج هندی در ماه‌های اخیر حتی در دوره جنگ نیز با تنش مواجه نبود و در حالی که نرخ مصوب آن ۶۰ هزار است، حداکثر قیمتی که این نوع برنج در حاضر در بازار به فروش می‌رسد رقم ۷۰ هزار تومان است. مختاریانی درباره برنج پاکستانی نیز گفت: برنج ایرانی و برنج پاکستانی بر هم تأثیرگذار هستند و چون قیمت برنج ایرانی در دوره جنگ افزایش داشت، برنج پاکستانی هم متأثر از آن روند افزایشی داشت. وی با اشاره به شرایط حال حاضر بازار برنج در برنامه‌ای رادیویی، توضیح داد: خوشبختانه در حال حاضر قیمت برنج ایرانی نیز با شیب مناسبی نزولی شده زیرا در دو هفته دیگر محصولات جدید وارد بازار می‌شود شیب آن کاهش قیمت تندتر می‌شود و نرخ برنج به رقم متعادلی می‌رسد. رئیس انجمن تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان برنج ایران تاکید کرد: قیمت برنج هاشمی تا حدود دو هفته آینده برای مصرف کننده حداکثر به هر کیلو گرم ۲۵۰ هزار تومان می‌رسد. وی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به نادرست بودن آمار تولید برنج در سال گذشته عنوان کرد: سال گذشته مسئولان وزارت جهاد کشاورزی تولید برنج را ۲.۷ میلیون تن اعلام می‌کردند، در حالی که با توجه به شرایطی که وجود داشت، رقم واقعی تولید بسیار کمتر از آمار اعلامی وزارت جهاد کشاورزی بود اما خوشبختانه امسال معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی پیش بینی میزان تولید را رقمی بین ۱.۶ تا ۱.۸ میلیون تن اعلام کرده است که به نظر این عدد واقعی و منطقی است و سال گذشته نیز میزان تولید همین حدود بوده است.

وی اضافه کرد: با توجه به این شرایط سال گذشته میزان کسری نیز بر اساس آمار اشتباه تولید، دارداتی محاسبه شد و در نتیجه مقدار برنج وارداتی درست برآورد نشد و در نتیجه تمام بازار بر هم ریخت. مختاریانی تاکید کرد: سال گذشته مناطق‌های مختلفی از جمله مناطق‌های با رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات وزارت جهاد کشاورزی داشتیم و وی از آمار اعلامی خود کوتاه نیامد. وی با اشاره به دیگر اشتباهات صورت گرفته در حوزه بازار برنج گفت: در واردات برنج سفید متأسفانه مانع تراشی‌هایی انجام شد که اگر این اقدام صورت نمی‌گرفت و برنج سفید پاکستانی بیشتر وارد می‌شد شاهد گرانی این محصول نبودیم.

رئیس انجمن تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان برنج ایران در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به مطرح شدن بحث احتکار برنج، تصریح کرد: اگر کسی برنج را احتکار کرده باشد قطعا با نیت سود اقتصادی چنین کاری را انجام داده و چنین فردی اگر در دوران جنگ و زمانی که قیمت این کالا بسیار گران است آن را عرضه نکند، چه زمانی می‌خواهد توزیع را انجام دهد؟ با توجه به اینکه دو هفته دیگر هم محصول جدید وارد بازار و قیمت‌ها شکسته می‌شود، منطقی نیست که کسی بخواهد برنج سال قبل را در انبارها نگهداری کند. بنابراین حد سالانه نادرست است و تمام برنج‌ها به بازار شده است. وی درباره اینکه گفته می‌شود افزایش قیمت برنج به نفع کشاورزان نیست و سودی به جیب کشاورز نمی‌رود، توضیح داد: با توجه به ارتباطات گسترده‌ای که در شمال کشور با کشاورزان داریم، کشاورزی را نمی‌شناسیم که عمده محصول خود را اول فصل فروخته باشد. کشاورزان بخشی از محصول خود را ابتدای فصل می‌فروشند، بخشی را نگه می‌دارند در دورانی مثل اواخر پاییز یا ایام پایانی سال به فروش می‌رسانند، بنابراین اینکه گفته می‌شود کشاورز سودی ندارد نمی‌تواند اظهارنظر درستی باشد. این مسئول صنفی ادامه داد: همچنین در ایام جنگ عده‌ای سودجو برنج را حتی با قیمت بالای ۴۰۰ هزار تومان نیز عرضه کردند که مورد تأیید هیچ کس نبود و در همین ایام بودند فعالانی که محصولات را با قیمت حداکثر ۳۰۰ هزار تومان به فروشگاه‌های زنجیره‌ای عرضه کردند. رئیس انجمن تولیدکنندگان و تأمین کنندگان برنج ایران درباره سرانه مصرف برنج نیز توضیح داد: در این حوزه باید به آمار رسمی اتکا کنیم که ۳۶ کیلوگرم به ازای هر نفر را عنوان می‌کند. مختاریانی با اشاره به اینکه برخی این رقم را ۳۳ کیلوگرم عنوان می‌کنند، اظهار کرد: سرانه مصرف در این زمینه بر مواردی است که باید روی تعیین میزان دقیق آن کار شود تا بتوان در حوزه تنظیم بازار برنج عملکرد بهتری داشت.

نگاه روز

اروپا در نقش تماشاچی در قبال برنامه هسته‌ای ایران

«اروپا به برنامه هسته‌ای ایران توجه دقیق خواهد داشت اما با توجه به روابط ضعیف با تهران و اختلافات داخلی‌اش در مورد خاورمیانه، بعید است تا زمانی که ترامپ در قدرت است، نقش عمده‌ای در موضوع هسته‌ای ایفا کند»

پایگاه تحلیلی The Conversation در مقاله‌ای با عنوان «اروپا در نقش تماشاچی در قبال برنامه هسته‌ای ایران گرفتار شده پس از آنکه بمب‌های آمریکا و اسرائیل واقعیت‌هایی را بر روی زمین رقم زدند»، نوشت: بمباران تأسیسات هسته‌ای ایران توسط آمریکا در تاریخ ۲۲ ژوئن ۲۰۲۵، شوک‌هایی را در سراسر جهان به دنبال داشت. این اقدام نشان‌دهنده چرخشی دراماتیک برای دولت ترامپ بود که به تازگی مذاکراتی را با تهران درباره برنامه هسته‌ای آن آغاز کرده بود با کنار گذاشتن دیپلماسی، آمریکا برای اولین بار به طور مستقیم در درگیری جاری بین اسرائیل و ایران دخالت نظامی کرد. دولت‌های اروپایی مدت‌هاست که خواستار راه‌حلی دیپلماتیک برای برنامه هسته‌ای تهران بودهاند؛ با این حال، واکنش پایتخت‌های اروپایی به بمباران تأسیسات هسته‌ای ایران توسط آمریکا به طور شگفت‌آوری ملایم بود. اورزولا فون در لاین، رئیس کمیسیون اروپا، به «حق اسرائیل برای دفاع از خود و حفاظت از مردمش» اشاره کرد. صدراعظم آلمان، فریدریش مرتز، نیز به همان اندازه حمایت‌کننده بود و استدلال کرد که «این کار کثیفی است که اسرائیل برای همه ما انجام می‌دهد.» بیانیه مشترکی از سوی سه کشور اروپایی (E3) – فرانسه، بریتانیا و آلمان – نیز به طور ضمنی بمباران آمریکا را به عنوان اقدامی لازم برای جلوگیری از احتمال توسعه تسلیحات هسته‌ای توسط ایران توجیه کرد. واکنش‌های اروپا به حملات اسرائیل و آمریکا قابل توجه بود، زیرا به ندرت به قانونی بودن این حملات پرداخته شد. چنین تردیدی در سال ۲۰۲۲، زمانی که روسیه زیرساخت‌های انرژی هسته‌ای غیرنظامی اوکراین را هدف قرار داد، وجود نداشت. اما واکنش محافظانه اروپا همچنین نقش تماشاچی آن را برجسته کرد که در تضاد با رویکرد گذشته‌اش در این موضوع بود. برنامه هسته‌ای ایران سال‌ها نقطه کانونی دیپلماسی اروپا بوده است. کشورهای E3 در سال ۲۰۰۳ مذاکراتی را با تهران آغاز کردند. آنها همچنین به امضای توافق هسته‌ای ایران در سال ۲۰۱۵ کمک کردند که شامل روسیه، اتحادیه اروپا، چین، آمریکا و ایران بود. اروپایی‌ها حتی پس از خروج یک‌جانبه آمریکا در سال ۲۰۱۸ در دوره اول ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ، تلاش کردند این توافق را حفظ کنند. اروپا برای ایفای نقشی تأثیرگذار در تقویت آرمان عدم اشاعه هسته‌ای با ایران با موانع بزرگی روبرو است. در واقع، مشارکت در توافق هسته‌ای جدید با ایران نیازمند آن است که اروپا شکاف عمده‌ای را با تهران ترمیم کند، بر اختلافات داخلی خود در مورد خاورمیانه غلبه کند و دولتی را مدیریت کند که به نظر می‌رسد کمتر به عنوان متحدی قابل اعتماد برای اروپا عمل می‌کند.

برای دیپلمات‌های اروپایی، توافق ۲۰۱۵ بر اساس مفروضات بسیار عمل‌گرایانه‌ای بنا شده بود. این توافق تنها به موضوع هسته‌ای و نه به حوزه‌های مورد مناقشه دیگر مانند حقوق بشر یا برنامه موشک‌های بالستیک ایران محدود بود. این توافق معامله‌ای روشن ارائه می‌داد: در ازای محدودیت‌های بیشتر بر برنامه هسته‌ای، ایران می‌توانست انتظار لغو برخی تحریم‌های موجود و بازگشت به اقتصاد جهانی را داشته باشد. در نتیجه، خروج آمریکا از این توافق در سال ۲۰۱۸ چالشی اساسی برای وضعیت موجود ایجاد کرد. علاوه بر خروج کاخ سفید در دوره ترامپ تحریم‌های ثانویه سنگینی را بر ایران بازگرداند که عملاً شرکت‌های خارجی را مجبور به انتخاب بین سرمایه‌گذاری در بازارهای آمریکا و ایران کرد. تلاش‌های اروپا برای کاهش تأثیر این تحریم‌های آمریکا ناموفق بود و بدین ترتیب مزیت کلیدی توافق برای ایران، یعنی کمک به اقتصاد آسیب‌دیده‌اش، تضعیف شد. این امر همچنین اعتماد تهران به ارزش اروپا به عنوان شریک را تضعیف کرد، زیرا ناتوانی اروپا در ایجاد استقلال واقعی از آمریکا را نشان داد.پس از سال ۲۰۱۸، روابط بین اروپا و ایران به طور قابل توجهی رو به وخامت گذاشت. علاوه بر این، اروپایی‌ها به شدت با تأمین پهپادهای ایران به روسیه در حمایت از تهاجم مسکو به اوکراین – و بعدا موشک‌های بالستیک – مخالف بودند. از سوی دیگر، ایران به شدت با حمایت اروپا از جنگ اسرائیل در نوار غزه پس از حملات ۷ اکتبر ۲۰۲۳ مخالف بود. این تنش‌های عمیق همچنان مانعی مهم برای مذاکرات سازنده در جبهه هسته‌ای هستند. در حال حاضر هیچ یک از طرفین چیز زیادی برای ارائه به دیگری ندارند و اروپا نمی‌تواند به اهرم معناداری برای تأثیرگذاری بر ایران حساب کند. چالش‌های گسترده‌تر اروپا در سیاست خاورمیانه‌اش تنها این مشکل را تشدید می‌کند. در سال ۲۰۱۵، اروپا توانست جبهه‌ای متحد در مورد توافق هسته‌ای ایران ارائه دهد اما با فروپاشی رژیم عدم اشاعه در پی اقدامات یک‌جانبه ترامپ و گسترش جنگ در منطقه، اکنون برای دیپلمات‌های اروپایی بازگرداندن جن به داخل بطری بسیار دشوارتر است. این امر به ویژه با توجه به شکاف‌های کنونی بر سر سؤالات سیاست خاورمیانه که روز به روز تفرقه‌انگیزتر می‌شوند و ماهیت دیپلماسی اتحادیه اروپا صادق است. اروپا همچنان نگران ثبات در خاورمیانه است، از جمله اینکه چگونه درگیری‌ها ممکن است موج‌های مهاجرتی جدیدی مانند سال‌های ۲۰۱۵-۱۶ ایجاد کنند. زمانی که صدها هزار سوری به سرزمین اصلی اروپا فرار کردند. اتحادیه اروپا همچنین از نظر اقتصادی در منطقه بسیار فعال است و بزرگ‌ترین حامی مالی تشکیلات خودگردان فلسطین است اما در منطقه بیشتر «پرداخت‌کننده» بوده تا «بازیگر» و در تبدیل سرمایه‌گذاری اقتصادی به نفوذ سیاسی با مشکل مواجه بوده است. تا حدی این امر ناشی از تمایل بلندمدت به تکیه بر رهبری آمریکا در منطقه است و اجازه دادن به واشنگتن برای پیشبرد تلاش‌ها برای حل مناقشه اسرائیل و فلسطین اما همچنین منعکس‌کننده اختلافات عمیق‌تر بین کشورهای عضو اتحادیه اروپاست. با توجه به اینکه تصمیمات سیاست خارجی نیازمند اجماع هستند، اعضای اتحادیه اروپا اغلب در مورد خاورمیانه با یک صدا سخن گفتن را دشوار یافته‌اند. اخیراً، بحث‌ها درباره تعلیق توافقنامه همکاری اقتصادی با اسرائیل به دلیل اقداماتش در غزه یا به رسمیت شناختن دولت فلسطین، به وضوح اختلافات داخلی موجود در اتحادیه اروپا را نشان داد. تا زمانی که اروپا نتواند رویکرد مشترکی نسبت به خاورمیانه ایجاد کند، بعید است که نفوذ منطقه‌ای کافی برای تأثیرگذاری در مذاکرات آینده در مورد برنامه هسته‌ای ایران داشته باشد. این امر به نوبه خود بر نحوه مدیریت روابط حیاتی اما پیچیده‌اش با آمریکا تأثیر خواهد گذاشت. اتحادیه اروپا به ویژه به توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ افتخار می‌کرد، زیرا نمادی قوی از دیپلماسی چندجانبه بود. این توافق قدرت‌های بزرگ را در راستای تقویت آرمان عدم اشاعه هسته‌ای گرد هم آورد. نه سال بعد اما چشم‌انداز تکرار چنین همکاری بین‌المللی به نظر بسیار دور می‌رسد. روابط اروپا با چین و روسیه – دو امضاکننده کلیدی توافق هسته‌ای اصلی – در سال‌های اخیر به شدت تیره شده است. روابط با ایالات متحده تحت رهبری ترامپ نیز به ویژه چالش‌برانگیز بوده است. برخورد با واشنگتن در زمینه برنامه هسته‌ای ایران، معضلی بسیار دشوار برای اروپا ایجاد می‌کند. تلاش برای ایجاد مسیری متمایز ممکن است جذاب باشد، اما در این مرحله فاقد اعتبار است. مذاکرات مستقیم اخیر با مذاکره‌کنندگان ایرانی نتایج کمی به دنبال داشت و اروپا در موقعیتی نیست که به ایران تضمین دهد یا حملات جدیدی از سوی اسرائیل مواجه نخواهد شد. پیگیری مسیری مستقل به راحتی می‌تواند خشم ترامپ را برانگیزد، چیزی که اروپایی‌ها مشتاق به اجتناب از آن هستند. فهرست بلندی از اختلافات فرآتلانتیکی چه در مورد تجارت، اوکراین یا هزینه‌های دفاعی وجود دارد. سیاست‌گذاران اروپایی به طور قابل‌فهمی تمایلی به سرمایه‌گذاری زمان و منابع در توافقی که ترامپ ممکن است با دیگر در لحظه‌ای آن را به هم بزند، ندارند. نگاه ترامپ نیز نسبت به آنچه دیپلماسی اروپا می‌تواند به دست آورد، تحقیرآمیز است و اخیراً اظهار داشت که ایران نمی‌خواهد با اروپا صحبت کند. بنابراین، هم‌ارسایی با آمریکا ممکن است به نفوذ بزرگی منجر نشود. همچنین تصمیم ترامپ برای بمباران ایران، بدون هشدار قبلی برای متحدانش رخ داد. بنابراین، اروپا به برنامه هسته‌ای ایران توجه دقیق خواهد داشت اما با توجه به روابط ضعیف با تهران و اختلافات داخلی‌اش در مورد خاورمیانه، بعید است تا زمانی که ترامپ در قدرت است، نقش عمده‌ای در موضوع هسته‌ای ایفا کند.

Alborz.payam@gmail.com